

Östgötaspel

Östergötlands Spelmansförbund
www.ostgotaspel.se

Styrelsens ordförande:
Lisa Hellsten Reuber
ordforande@ostgotaspel.se

Nr 1, febr 2020
årgång 20

Ansvarig utgivare:
Lisa Hellsten Reuber
Redaktör: Barbro Wijma
redaktor@ostgotaspel.se

Allvarsamma inför d'amore konserten 30.11...
Anders Löfberg, Erik Pekkari, Johan Hedin, Nora Roll, Pelle Björnlert
Foto: Jörgen Bergström

Innehåll

	sida		
ÖSF NYTT: Kallelse till årsmöte	2	NUMRETS LÅT	
ORDFÖRANDEHÄLSNING: Om namn	3	I sista rycket	7
RAPPORTER		KALENDARIUM	8
Knytkalas	3-4	Satsa på Zornmärkesuppspelningar 2021!	8
Möten med spelgrupper	4-5	"Zornmärkes"-kurs del 1	8
d'amore konsert	5-6	Linköpingsstämman 23.5	8

STYRELSE FÖR ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖRBUND

T.f. ordförande: Lisa Hellsten Reuber, tel. 0725-75 72 52, ordforande@ostgotaspel.se

Sekreterare: vakant

Kassör: Mats Ekman, tel. 013-152336, kassor@ostgotaspel.se

Ledamöter: Barbro Wijma, Stefan Öberg

Suppleanter: Evalill Grönberg, vakant

ÖVRIGA FUNKTIONÄRER bl.a.:

Spelledare: Isabell Svärdmalm, 011-319876, spelledare@ostgotaspel.se

Medlemsärenden: Ingrid Ährlin, tel 0707-74 06 65, medlem@ostgotaspel.se

Arkiv, notbibliotek, försäljning: Hans Norberg, tel. 013-52536, hansnobe@hotmail.com

Hemsidesansvarig: Staffan Lensell, webb@ostgotaspel.se

Östgotaspels redaktion: B. Wijma, redaktor@ostgotaspel.se

ÖSF NYTT

Årsmöte 7.3

ÖSF:s medlemmar kallas härmed till årsmöte 7.3 med samling kl. 14.00 och årsmötesförhandlingar ca 15.30 - 16.30

Var?	IOGT- huset, Stora salen, Norra Promenaden 108, Norrköping.
När händer vad?	14.00 Allspel 14.30 Konsert med ÖsUpp 15.00 Kaffepaus. 15.30 Årsmötesförhandlingar 16.30 ca - 19.00 Fortsatt spel och jam för de som vill
Kostar det något?	Nej, ÖSF står för lokalkostnader och fika

Ärenden på årsmötet: Förutom sedvanliga förhandlingar behöver årsmötet avseende Zornmärkesupp-
spelningarna besluta:

- Skall detta arrangemang genomföras i ÖSF:s regi 2021?
- Om ja:
 - Fastslå en preliminär budget för Zorn märkesupp-
spelningarna
 - Välja en arbetsgrupp som ansvarar för arbetet och som kan till sig adjungera ytterligare personer
 - Brainstorma om planer för denna vecka när ÖSF gästas av många stora spelmän och -kvinnor

Välkomna önskar styrelsen!

Ordförandehälsning

Tankar om namn

Min pappa, som flera av er säkert minns, hette Bo. Han värjde sig hela livet för att bli kallad Bosse, ville vara Bo. Vad han hörde i namnet Bosse vet jag inte riktigt, men hans starka önskan att slippa bli kallad Bosse var tydlig. Den enda som sa något annat var mamma som ibland kallade honom Bobo, något som var hennes kärleksnamn till honom.

När de fick barn, först mig och sedan min lillasyster ville de ge oss namn som inte gick så lätt att rimma på; Elisabet och Charlotta. Tidigt gav jag mig själv namnet Lisa. Kvar av Elisabet blev bara mammas olycksbådande ELISABET då jag gjort bort mig... Ja, och LisaFisa och LottaPotta blev det såklart, men det har vi i stort sett haft kul med.

Ett personnamn är inte lätt att byta ut, fråga de som i vuxen ålder bytt förnamn, det tar tid. Ändå finns det människor som tar sig igenom den processen för att de känner att det skaver, det stämmer inte in på den person de egentligen är, eller den de har blivit.

För snart 100 år sedan träffades ett antal her- rar som kallade sig spelmän och bildade ett förbund. Ett spelmansförbund. Tiden var präglad av nationalromantiska idéer, att låta spelmännen samlas på ett gods, eller ibland ett slott, gav fin inramning för de spelande och gav godsherren pluspoäng som kulturivrare och nådig mecenat. Att inleda stäm- mor och andra evenemang med spelmän, iklädda bygdedräkter, som tågade i täten före fanborgen var legio. Då.

Nu kan spelmännen vara kvinnor, eller lite mittemellan, kanske sjunger de lika gärna som de spelar, vill hellre klä sig i harems- byxor och ha håret i dreadlocks, dansar lika mycket som de spelar och kanske de inte ens spelar fiol.

I Östergötland har vi, det har du säkert sett, många unga människor som spelar det vi kallar folkmusik. Men för dem klingar ordet Spelmansförbund mossigt, irrelevant och obegripligt. De unga du sett genom åren, är i mycket liten utsträckning medlemmar i vårt förbund.

Styrelsen vill därför inleda en kreativ pro- cess tillsammans med er och ungdomarna för att klura ut vad vi skulle kunna heta istäl- let, vad som bättre skulle spegla den spel- mansrörelse vi faktiskt är.

Och såklart, hur tycker de unga att vi skulle kunna vara mindre mossiga och bli mer rele- vanta?

Vad tycker du? Får du idéer i din kreativa skalle, hör gärna av dig till [styrelsen@ostgo- taspel.se](mailto:styrelsen@ostgotaspel.se) eller ännu hellre, kom till årsmötet den 7:e mars; diskutera namnfrågan och an- nat intressant, träffa några av ungdomarna och lyssna till dem när de spelar och spela ihop med oss och dem, det blir kul!

Lisa Hellsten Reuber

Högst tillfällig ordförande

Rapporter

Knytkalas i Eneby 200104

Spelmansförbundets knytkalas den 4 janua- ri i Eneby församlingshem Norrköping blev mycket lyckat. Bra lokaler och bra dans- golv. Drygt 40 deltagare dom flesta spel- män, men många spelmän dansade också.

Bra danssväng hela kvällen med allspel och spel av flera grupper, bl.a ungdomarna från "Lisas" gäng.

I pausen mycket god mat. Tack till styrel- sen!

Knytkalás i Eneby, forts.

Till vänster: Allspel - äntligen spel igen efter helgerna!

Nedan: Det berömda knytkalás-bordet...

Text och foto: Jan Andersson

Möten med spelgrupper

Spelgrupper möttes för vidare spel i Söderköping

Spelas det något i den östra delen av länet? Jodå, säkert mer än man kan ana. Spelgrupper i olika konstellationer träffas kontinuerligt här och var för att träna inför någon spelning, lära sig nya låtar eller bara umgås och ha trevligt. Alla bidrar på sitt sätt till att hålla traditionen vid liv.

Spelgrupperna Locktoner från Söderköping och Folklekarne från Norrköping, båda aktiva sedan mitten av 1980-talet, tyckte att det vore roligt att mötas för en gemensam spelstund. Våren 2019 bjöd Folklekarne in Locktoner till Norrköping. Den här gången var det Locktoners tur att bjuda tillbaka. Arton tappra musikanter samlades den 19 januari i Vidarlokalen i Söderköping för spel och fika. Gemensamma låtar är inte särskilt svåra att hitta i den östgötska låtskatten, gärna med en lokal anknytning till Norrköping, Vikbolandet, Gusum och Söderköping. Där finns också låtar som medlemmar i grupperna själva komponerat. Även några bra "utsocknes" låtar har sin plats.

Möten med spelgrupper, forts.

Vid båda träffarna har de avrundats med att grupperna passar på att framföra och dela med sig av låtar ur sin egen repertoar. En del låtar kan vara helt obekanta. Här finns det chans att hitta nya guldkorn att bekanta sig med, både bland låtar och musikanter.

Ett trevligt spelmöte som ger energi åt det fortsatta spelåret. Nästa gång vi ses fortsätter utbytet. Tack för den här gången!

Text och foto: Magnus Larsson, Locktoner

Möte med nya perspektiv på spelandet!

d'amore konsert 191130: Många kärlekssträngar öste silvermusik över publiken

Foto: Ovan
Håkan Wasén,
till höger
Klaas Wijma

Sida
5!

d'amore konsert, forts.

Publikens kärlek till ”kärleksinstrument” visade sig tydligare än någon väntat sig när Folkmusik i Linköpings (FIL) och Folkungagillet bjöd in till konsert på Landerydsgården i Linköping. Konserten med Pelle Björnlert och hans spelkamrater blev en halvtimme försenad eftersom kön av publik som ville in var jättelång! Salen blev så fullpackad som var tillåtet. Och det var” silver värt”.

Pelle Björnlert, Johan Hedin, Anders Löfberg, Erik Pekkari och Nora Roll bjöd på många Björnlert-låtar men också traditionellt material med anknytning till 1700-talet, som polskor av Sven Donat.

För den som älskar ”understrängat” var konserten en höjdpunkt. I slutet av 1600-talet började man introducera underliggande resonanssträngar på viola. Det blev ett populärt instrument som fick tillnamnet Amore. Varför vet ingen säkert. Kanske för att skruvarna ofta var hjärtformade eller kanske ursprunget. Instrumentet kan ha kommit från morerna (mori på italienska).

Fioler med understrängar fanns tidigt i Sverige, kanske inspirerat av nyckelharpan underliggande strängar eller den norska hardangerfelans strängar. I Östergötland förenklades namnet till ”Kärleksfiol”. Det blev också titeln på en numera ”utdöd LP-skiva” inspelad med 1986 med Pelle Björnlert och Anders Rosén. Idag spelar många med kärleksfiol men att se Pelle Björnlert göra det i en ensemble där även Anders Löfberg gjorde det var spännande. Understrängarna sägs ge en klangfull och ”silvrig ton”. Och Pelle och Anders var inte ensamma om understrängarna, de fanns ju också på Johan Hedins nyckelharpa. Så ”silvret flödade” över åhörarna.

Som grädde på moset spelade Nora Roll Viola da Gamba (violan hålls mellan

benen, gamba på italienska). Nora är medlem av gruppen Silfver där även Pelle Björnlert, och Johan Hedin spelar. Gruppnamnet kommer från Bellmans epistel 2 där det sjungs ”Sätt dej du på stolen, Och stryk din Silfversträng”. Och det var ju det som gjordes i mängd på scenen.

Ännu mer grädde på moset blev det när Nora Roll bytte ut sin viola da Gamba mot en 1600-tals barockgitarr med dubbla strängar. En skön och ljus klang som väl gifte sig med de övriga instrumenten.

Erik Pekkari, guldspelman på durspel från Linköping var en liten katt bland ”hermelinerna” men med vassa klor. Hans ”silvriga” durspel kröp smidigt in i låtarna och gav de silvriga instrumenten en skön omfamning.

Anders Löfberg plockade fram ytterligare två medlemmar i strängfamiljen, basen och cello.

Det blev en mycket njutbar konsert eftersom alla på scenen kunde spela både mjukt och med mycket drag och tryck. Pelle hade också komponerat flera silvriga låtar. ”Sträng draget” var det en konsert som var värd en full lokal. Och ”efterrätten” också: All dansmusik som spelades av ensemblen in på sena kvällen.

Text: Håkan Wasén

Nora Roll med en skön överraskning på scenen, en dubbelsträngad 1600-tals barockgitarr.

Foto: Håkan Wasén

Numrets låt

Fiolstämning: A E a e

I SISTA RYCKET

19 maj 2006
Tillägnad Erik Pekkari

Pelle Björnlert berättar om låten:
”I sista rycket” gjordes i absolut sista stund innan det var dags att åka på födelsedagsuppvaktning för min spelkompis Erik Pekkari. Fick sitta och tralla melodin i bilen för att komma ihåg den. Väl på plats blev det en snabb utlärnning till övriga spelande gäster med efterföljande premiärspelning på kalaset. Det kanske inte blev den optimala låten för Eriks durspel med lite väl många ryck, men med idogt tränande så funkar den även på tvåradigt durspel. Jag har fått många positiva tillrop från dansgolvet för den här låten, brukar funka som en bra stämningshöjare.

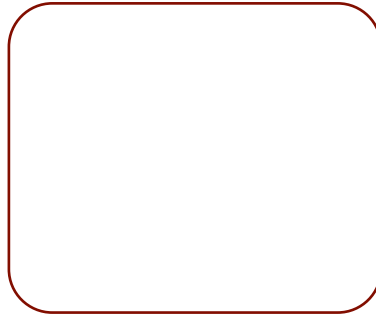
Ett Pelle Björnlertcitrat om ”musik” från cd-häftet:

”För mig handlar all musik om kommunikation, att man har något att säga som förhoppningsvis andra tar emot, en röst, en färg, ett sväng, en nerv, något som berör...”

Känn in detta i låten och spela det...

Låten ingår i d'amore, som finns som en cd och en notbok. Mer information om försäljning av bok och cd finns på www.facebook.com/pellebjornlertmusik

ÖSTGÖTASPEL
2020 nr 1

Kalendarium

Östergötland*, **
ÖSF*

20-03-07 14.00-19.00 Årsmöte
ÖSF. IOGT- huset, Norra Pro-
menaden 108, Norrköping, se s.
2.

20-04-19 10.00-16.00 Kurs del
1 inför Zornmärkesuppspel-
ningarna. Aftong.98, Linkö-
ping, se nedan.

2021, troligen v. 26: Zorn-
märkesuppspelningar i Linkö-
ping, i regi av ÖSF.

FIL **

20-03-05 19.30 Folkmu-
sikcafé. Björkö fria gymna-
sium, S:t Larsg 26, Lkpg.

20-03-14 17.00 Folkmusik-
kafé för små och stora.
Åkerbogården, Gällstadv.
14, Lingham

20-04-25 17.00 Årsmöte
och 21.00 Konsert och
danskväll med Ralsgård &
Tullberg kvartett; allt på Ar-
bis, Repslagarg.30, Lkpg.

20-05-06 19.00 Folkmusik-
pub på Palatset, Drottningg.
23, Linköping

20-06-03 19.00 Folkmusik-
pub på Palatset, Drottningg.
23, Linköping

FIL, ÖSF, FOLKUNGA-
GILLET

20-05-23 (- 24) Linköpings
spelmansstämma, Lande-
rydsgården, Linköping

20-03-07 14.00 SPEL-
MANSSTÄMMA I ÅKE
”UFO:S ANDA Tranås
hembygdsgård

[*www.ostgotaspel.se](http://www.ostgotaspel.se)
[**www.folkmusik.nu](http://www.folkmusik.nu)

Se också:
www.vatterfolk.se

*Satsa på Zornmärkesuppspelningarna 2021 för att utveckla
ditt spel! Kom till delkurs 1 19.4 2020!*

Preliminärt vecka 26 2021 står ÖSF som värd för Zornmärkesuppspelningarna. Inför detta arrangemang ordnar ÖSF tre kurser som hjälp för dig som tvekar om du vågar spela upp/ verkligen hör hemma där. Det skulle kunna bli en stor skjuts framåt för de många spelgrupperna i Östergötland om man NU bestämmer sig för att *satsa* på att spela upp och därmed börjar träna för detta. Beslutet att ställa upp kommer ju senare. Kanske lättare att ta sig för om flera i gruppen satsar? Så tveka inte att anmäla er till kursen 1 - än finns lite platser kvar!

”Zornmärkes”-kurs del 1 (av 3)

Var? När? Hur? ”Ladan”, Aftongatan 98, Linköping. 19.4 10.00 - 16.00 med Peter Pedersen som lärare
För vem? För de spelmän som ämnar/önskar/hoppas på att kunna spela upp för Zornjuryn 2021
Kostnad? 300 kr (200 för ungdomar som är medlemmar)
Anmälan: Stefan Öberg obergingels@gmail.com. Först till kvarn gäller... Se Östgotaspel 19.4.

23 maj smäller det - då drar 49:onde upplagan av Linköpingsstämman igång på Landerydsgården!

Kom ihåg att boka in datumet, för detta kommer att bli ett evenemang du inte vill missa. Förbered dig på en spel-
mansstämma med konsert och spelkurs med gästartist, danskurs, allspel, massvis med buskspel, dans till spellista
med mera. Varmt välkomna!

Redan nu kan du hitta massvis med information om stämman på vår hemsida: <https://www.linkopingsstamman.se/>

Manusstopp för bidrag till nästa nummer: **10.5!** 8 Det är roligt att göra Östgotaspel när många bidrar! /Red.